

SANJA VUJAČIĆ

Geopolitička analitičarka: 'Stvarni jamac mira sjedi u Bijeloj kući, ali njegov je mir interesna igra moći'

Darko Jerković

02. veljača 2026 07:23

Foto Privatna arhiva/Reuters

Trumpov Odbor za mir ne mijenja dosadašnju logiku međunarodnog poretka. Samo je izgovara naglas. Sankcije, carine, prijetnje, bilateralni »dealovi«. Miješanje državne moći i privatnih interesa. Sigurnost se daje - ali uz ustupke suvereniteta

POVEZANE VIJESTI

- **Savezna sutkinja spriječila Trumpov plan deportacije za više od 350.000 Haićana**
- **Provjerili smo što HEP planira na području Termoelektrane Rijeka, spominje se hibridno postrojenje**
- **Trump objavio da je postigao trgovinski dogovor s indijskim premijerom Modijem**

Živimo krizni trenutak u kojem europski lideri vlastite strateške promašaje opravdavaju preispitivanjem mentalnog zdravlja američkog predsjednika, a ne uvijek iste američke strategije čiji su pobornici, kaže dr. sc. Sanja Vujačić, geopolitička analitičarka iz Pariza te dodaje:

– Bijela kuća i Pentagon upravo su potvrdili strateški kontinuitet: Trumpova Amerika ostaje na Brzezinskijevoj liniji prema kojoj je Euroazija ključ globalne moći. Razlika je samo u načinu na koji će Sjedinjene Države izražavati svoju volju za moć. Rigidnim vojnim i ekonomskim blokovima te tromim međunarodnim institucijama koje su razvili njegovi prethodnici, Trump dodaje transakcijsku praksu, pritisak i brzu dobit kako bi spriječio pojavu bilo koje sile ili saveza koji bi zavladao cijelim tim prostorom i njegovim resursima. Iako, ta sila je mogla biti Europa u savezu s Rusijom, sposobna ravnopravno se nositi s Kinom i SAD-om. No, tada glavnu ulogu ne bi igrali Britanci, Francuzi i Nijemci...

Nije alternativa

Što se krije iza Trumpova Odbora za mir? Znači li to kraj Ujedinjenih naroda?

– Riječ je o novom alatu Trumpove »privatne diplomacije« bez institucionalnog uporišta. Alatu koji nije ugrađen u stabilne, formalne institucije sposobne da ga provode, nadziru i održavaju kroz vrijeme, neovisno o pojedincima. Njegova je svrha učinkovitije suprotstavljanje mreži država BRICS-a nego što to mogu rigidni zapadni blokovski sustavi. Agilniji je jer omogućuje istodobnu suradnju sa svim akterima međunarodnih odnosa, bez namjere trajnog vezivanja uz jedan centar moći.

Trumpov Odbor donosi brze pobjede, ali ne i trajan utjecaj, za koji je nužna institucionalna potpora. Rusija i Kina to znaju. Već sljedeća američka administracija može Trumpove dogovore vratiti u klasične diplomatske okvire, kao što je to učinila Bidenova. Zato se ni Xi Jinping ni Vladimir Putin, koji su sebi osigurali dugovječnost vlasti, ne mogu pouzdati u Trumpove sporazume, osobito kada su oni demonstracija njegove osobne nadmoći – kao u okviru Odbora za mir.

U tom svjetlu Trumpov Odbor nije alternativa Ujedinjenim narodima. Riječ je o privremenom zaobilaženju institucija kako bi se SAD lakše obračunavao s državama BRICS-a pojedinačno. Potezi njegove privatne diplomacije početkom 2026. prema Venezueli, Kini, Rusiji i Iranu to potvrđuju. Budući da BRICS nije čvrst obrambeni blok, nego fleksibilna mreža, dosad je izmicao rigidnom NATO-ovu okviru. Upravo zato Trump ubrzano postojećim instrumentima dodaje nove alate za očuvanje američke dominacije u svijetu – o kojoj ovisi i dominacija zapadnoeuropskih sila u Europi.

Je li mir postao privatna stvar moćnih?

– Trumpov Odbor za mir nije još jedna institucija. On je samo iskrenija verzija postojećeg poretka. Agilan alat njegove »privatne diplomacije«. Svojevrсно »privatno pravo« moćnih. Više se ne skriva iza neformalnih centara moći poput Bilderberga, Trilaterale i Davosa. Sjedinjene Države, kao najjače, imaju glavnu riječ. Trump ne ruši poredak – on ga ogoljuje. Skida masku zapadne hipokrizije: pravila vrijede – ali samo za druge!

Međunarodno pravo bez moći »nema zube«. Nema vlastite sudove, policiju, zatvore ni sankcije. Obvezuje slabe. Moćne ograničava samo ako to sami žele. SAD to pokazuje otvoreno. Samo s Izraelom Washington razgovara na ravnoj

nozi. Ostali saveznici šute. Od bombardiranja Srbije i invazije na Irak, preko tajnih otmica i Guantánama do ciljanih ubojstava dronovima u Pakistanu, Jemenu i Somaliji te otmice venezuelskog predsjednika. Poruka je jasna: formalna pravila obvezuju samo one koji se žele obvezati. Hrvatska je to osjetila na vlastitoj koži. Prihvatila je nadležnost ICTY-ja. Sud je djelovao. Optužnice su podignute. Presude izvršene. Moćni su istodobno ostali izvan dosega istih pravila.

Trumpov Odbor za mir tu logiku ne mijenja. On je samo izgovara naglas. Sankcije, carine, prijetnje, bilateralni »dealovi«. Miješanje državne moći i privatnih interesa. Sigurnost se daje – ali uz ustupke suvereniteta. Primirja i »humanitarni« ustupci dolaze uz implicitno pravo na naftu, rijetke zemne elemente, utjecaj i političku poslušnost. Mir je moguć. Ali uvijek uz kolateral.

Od Gaze do Kosova

Je li Trumpov Odbor za mir nova globalna hijerarhija u kojoj se mir kupuje, a suverenitet gubi?

– Trump je za inauguraciju Odbora za mir odabrao Davos, simbol neformalnih centara globalne moći koji okupljaju privatne moćnike i državnike. Ondje je, unatoč milijunskim ulaznicama koje plaćaju korporacije, monopolizirao pozornost sudionika kako bi promovirao mirovni koncept svog zeta Jareda Kushnera, razvijen u Pojasu Gaze. Ulaz u Odbor ima cijenu: milijardu dolara po državi! Tko plati, sudjeluje; tko ne, ostaje promatrač.

Odbor za mir nije horizontalna platforma, nego strogo hijerarhijska piramida. Na vrhu je Trump kao doživotni predsjedatelj, ispod njega Kushner kao glavni arhitekt »mirovnih rješenja«, a zatim države rangirane prema doprinosu, poslušnosti i korisnosti. Demokracija se više ne simulira – pravo glasa se kupuje. Cijela struktura sličí planetarnom monarhijskom dvoru, utemeljenom na autoritetu koji proizlazi iz kontrole Svete Zemlje, s Jeruzalemom u središtu, što Trumpu i Kushneru daje ambiciju upravljanja globalnim »moralnim« i političkim poretom.

Model se jasno vidi u planu New Gaza: Palestinci formalno ostaju vlasnici teritorija, ali stvarne odluke o upravljanju, sigurnosti i razvoju donose vanjski

akteri. Suverenitet je dekorativan, legitimnost minimalna, a Gaza ostaje pod trajnim međunarodnim, odnosno američko-izraelskim nadzorom. U toj arhitekturi pojavljuje se Tony Blair, ne kao izabrani predstavnik, nego kao menadžer mira bez mandata i odgovornosti. Time Odbor za mir institucionalizira mir kao administraciju, a ne kao politički dogovor: teritoriji se ne oslobađa, njima se upravlja. Da li zato što razmišljaju kao mudri Erazmus da je i »nepovoljan mir bolji od pravednog rata«, ili zato što su ljubitelji megapopularne američke trakavice Dinastija, brojne države su se u Odbor već ućlanile. Druge o tome još razmišljaju.

Što je Kosovo dobilo članstvom u Odboru za mir?

– Za Kosovo ulazak u Trumpov Odbor za mir nije stvar vjere u međunarodno pravo. To je hladna računica moći. Budući da zbog ruskog i kineskog veta ne može ući u UN, Priština traži legitimitet izvan formalnih institucija. Izravno u Washingtonu. Odbor nudi ono što UN ne može: političku vidljivost, sigurnosno jamstvo i potvrdu državnosti bez konsenzusa.

U odnosu prema Srbiji poruka je jasna. Odluke se više ne traže u Bruxellesu ni u New Yorku. Stavljanje pod američki kišobran traži se u Mar-a-Lagu, rezidenciji Trumpove dinastije. S jedne strane, moćna američka vojna baza – Camp Bondsteel na Kosovu – garantira sigurnosni status quo u regiji. S druge strane, članstvom u Odboru Kosovo kupuje utjecaj. Njime potom misli kupiti status priznate države, pristup međunarodnoj zajednici i dodatnu policu američkog »životnog osiguranja«. U svijetu u kojem pravo ne obvezuje moćne, ta mala i osporavana država izabrala je svog patrona. UN ostaje kao simbol nedovršene procedure. Odbor za mir postaje realnost.

Pozivnica Hrvatskoj

Zašto Trump članstvo u Odboru za mir nudi i Hrvatima?

– Hrvatska već plaća trostruku »policu životnog osiguranja« – članstvom u EU-u, NATO-u i Inicijativi Tri mora. Radi formalne zaštite, kolektivne obrane i regionalnog utjecaja – sve na papiru. Hrvatska priznaje ad hoc međunarodne sudove. Kupuje američku i europsku vojnu opremu. Nikome se ne zamjera osim Rusima. Žestoko brani Ukrajince. Baš kako se od nje očekuje. Zato joj Trump

sad, za nagradu, nudi i četvrtu – najskuplju »policu osiguranja«. Teorijski da dobije pravo sjesti za stol gdje moćni kroje mir. Praktično, najvjerojatnije da sada plati zaštitu od moćnijih članica iz prva tri selekt-kluba kojima pripada. Na primjer, da se zaštiti od Trumpu omiljenih europskih lidera – Meloni i Orbana. Oni povremeno provociraju revizionističkim i iredentističkim stavovima prema hrvatskom teritoriju.

Rast američkih teritorijalnih apetita mogao bi pratiti rast istih kod Trumpovih europskih sljedbenika. Pred Hrvatskom se, dakle, postavlja pitanje: kako i koliko dugo će tu silnu zaštitu svoje malene države moći plaćati? Hrvatska može i dalje držati stav da je Granićeva računica »pola tebi, pola meni, pola Bagi« ispravna. Ili priznati da je bila netočna. Konačno definirati svoje specifične nacionalne interese i stvarne prijetnje njima. Formulirati vlastiti koncept vanjske politike za obranu tih interesa od realnih vanjskih ugroza. Tada će joj se pred očima konačno ukazati točna računica.

Kako Trumpov Odbor za mir testira pozicije europskih lidera?

– Od europskih čelnika jedino je Giorgia Meloni precizno pogodila bit Trumpova Odbora za mir: zatražila je reviziju njegova statuta jer talijanski Ustav dopušta pristupanje međunarodnim organizacijama samo pod jednakim uvjetima, a sadašnji okvir Trumpu daje preširoke izvršne ovlasti. Bio je to jasan, glasan i državnički promišljen istup.

Melonijevoj odbijenici predhodila je Macronova u »jupiterskom« stilu – diplomatski ugladeno, uz obrazloženje da Odbor izlazi iz okvira UN-a i može potkopati postojeći međunarodni poredak. Kod francuskog predsjednika forma je često važnija od sadržaja. Tako konačno društvene mreže nisu slavile argumentaciju lijepe talijanske predsjednice, nego Macronov imidž u Davosu – kojemu su pečat dale krasne aviator sunčane naočale (model Henry Jullien Pacific, vrijedan oko 659 eura). Jer je kontrirao Trumpovu egocentrizmu vlastitim, mreže su ga doživjele kao holivudskog junaka iz Top Guna, Terminatora, čak i kao lika iz Dva policajca u Miamiju.

Problem je što Hollywoodu više nitko ne vjeruje. Pa ni »Koaliciji voljnih«, predvođenoj Francuskom i Velikom Britanijom – najvjernijim američkim saveznicima frustriranim tek time što u Trumpovoj hijerarhiji nemaju položaj

koji smatraju zaslužnim. Zato se trude iskazati na svim frontama. Macron se čak javno hvali da je francuska obavještajna služba preuzela dvije trećine uloge SAD-a u Ukrajini, čime otvoreno potvrđuje duboku umiješanost u rat u interesu države koja nije ni članica NATO-a ni Europske unije.

Europska budućnost

Što dalje očekivati, napose od ovakve ili neke duge Europe/Europske unije?

– Američka politika 80 je godina formatirala europsku. Ponajprije američki demokrati. Danas Europa jednostavno više nema vremena. Ne može potratiti još toliko desetljeća na reviziju vazalskog mentalnog sklopa svojih elita. Nužna joj je šok-terapija, nagli zaokret – čak i ako je brutalan poput Trumpova. Uzlet neće doći dodatnim povećanjem izdvajanja za obranu, nego njezinom reorganizacijom.

O dosadašnjim strateškim promašajima europskih vođa neumoljivo govore brojke: EU je 2024. potrošio 343 milijarde eura, NATO sa SAD-om 1.430 milijardi, a Rusija 142 milijarde eura (izvori: Consilium i SIPRI). Unatoč tome, što građani EU-a na obranu troše oko 2,4 puta, a članice NATO-a sa SAD-om deset puta više nego ruski građani, ishod sučeljavanja Europe, NATO-a i SAD-a s Rusijom je poznat: gubitak više od 20 posto ukrajinskog teritorija, pad globalnog utjecaja Europe te njezino zaostajanje u ekonomskom i tehnološkom razvoju.

Europa osnažila američku obranu

Kako Trumpov pritisak na Grenland utječe na europsku sigurnost?

– Ni Grenland nije dio EU-a, izišao je iz nje 1985. nakon referendumu, pa se EU pravo ondje ne primjenjuje, iako njegovi stanovnici imaju dansku (EU) putovnicu. Napad na Grenland – koji je danski autonomni teritorij – bio bi napad na Dansku i NATO. Zbog čega se Koalicija voljnih, kao da je doista u pitanju europska sigurnost, a ne američka, ubrzano razmjestila tamo još prije Davosa. Čim je Trump digao buku oko kupnje otoka. No »buka« je bila samo još jedan izraz Trumpove politike maksimalnog pritiska (*coercive diplomacy*) s porukom: »Popusti sada ili će sutra biti gore!« Kao i obično, američki predsjednik je neočekivano brzo uspio postići ključni cilj: osnažio je američku

obranu besplatnom europskom zaštitom američkog teritorija od mogućih ruskih projektila čija najkraća putanja prolazi preko Sjevernog pola i Grenlanda. Istovremeno, on sam je dobio priliku sasvim se posvetiti gradnji srcu mu prirasle »Zlatne kupole« – strateškog štita za SAD i globalnu ravnotežu, prema uzoru na Željeznu kupolu koja štiti državu Izrael.

SAD

donald trump

Rusija

nato

Ukrajina

pregovori

Sanja Vujačić

Od ponedjeljka, 2.2. do 8.2.

←

PILOS
Bavarski maslac
250 g
1 kg = 3.96 €

Ugrabi priliku!

0.99€

MPC na 12.1.2026.: 0.99 €

Isplati se.

Od ponedjeljka, 2.2. do 8.2.

→

FRESHONA
Maline
500 g
1 kg = 8.38 €

Smrznuo

Uz Lidl Plus
-30%

4.19€

5.99€

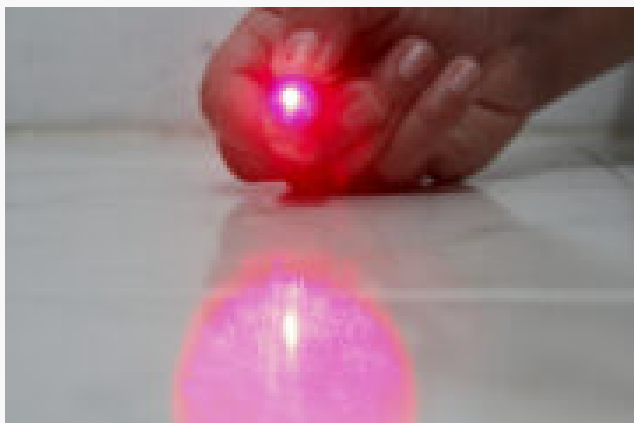
MPC na 2.5.2025.: 4.39 €

Isplati se.

VIŠE VIJESTI

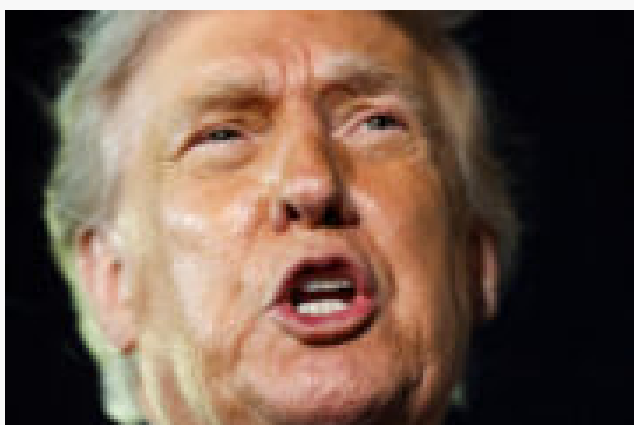

'Laseri se ne smiju smatrati igračkama. Usmjeravanje u oči može dovesti do trajnog oštećenja vida'

Glas poduzetnika traži da se pravo na rad nedjeljom omogući i malim obiteljskim trgovinama

Savezna sutkinja spriječila Trumpov plan deportacije za više od 350.000 Haićana

Hrvatska ima više od stotinu liječnika na prisilnom čekanju, ispiti im kasne. Ministarstvo poriče probleme

NOVI LIST 125
GODINA TRADICIJE

- ▶ pročitajte e-novine
- ▶ pretplatite se

Redakcija

e-mail: redakcija@novilist.hr

telefon: [+385 51 650 011](tel:+38551650011)

Portal

e-mail: portal@novilist.hr

telefon: [+385 51 444 334](tel:+38551444334)

Pretplata

e-mail:

info.pretplata@novilist.hr

telefon: [+385 51 650 043](tel:+38551650043)

Marketing

web: marketing.novilist.hr

e-mail: oglas@novilist.hr

telefon: [+385 51 650 088](tel:+38551650088)

Tiskara

web: tiskara.novilist.hr

e-mail: oglas@novilist.hr

telefon: [+385 51 650 024](tel:+38551650024)

Copyright © 2020. Novi list

[Kontakt](#)

[Politika privatnosti](#)

[Politika kolačića](#)

[Zahtjev za pristup informacijama](#)

[Impressum](#)